

İletişim

Habercilikte yapay zekâ uygulamaları

AYIN TARİHİ 14 • 126 • ARALIK 2024

Günümüzde, yapay zekâ teknolojilerinin hayatımızdaki etkilerini hemen hemen her alanda hissetmeye başladık. Habercilikte, bu teknolojiler adeta bir devrim yaratıyor. Yapay zekâ, geleneksel haberciliğin hızını artırırken derinlemesine analiz yapma imkânı da sağlıyor. Gelecek yıllarda bu katkıların daha da artması bekleniyor. Ancak, yapay zekânın habercilikte insan iş gücünün yerini alması ya da şeffaflık gibi endişeler beraberinde bazı sorunları da gündeme getiriyor.

Yapay Zekâ Destekli Haberciliğin Yükselişi

Son yıllarda Grafik İşlem Birimi (GPU) teknolojisindeki hızlı gelişmeler ve Dönüştürücü (Transformer) tabanlı mimariler gibi derin öğrenme yenilikleri, yapay zekâ uygulamalarının sağlık, finans ve eğlence gibi birçok alanda etkisini artırdı. Habercilik de bu yeniliklerden etkilenen alanlar arasında. Yapay zekâ, haber üretiminden dağıtımına kadar birçok süreçte kullanılıyor. Örneğin, finans raporları, maç sonuçları gibi haber içerikleri otomatik olarak üretilebiliyor, etiketleme, çeviri ve transkript oluşturma gibi görevler kolaylaştırılabilir. Son yıllarda hem Türkiye’de hem de dünyada yapay zekânın habercilik sektöründeki etkilerini net bir şekilde görmeye başladık.

Anadolu Ajansında Yapay Zekâ Kullanımı

Anadolu Ajansı (AA) Teknoloji ve İnovasyon Direktörü Yakup ŞIVKA, AA’nın haber üretimi, özetlenmesi, analiz edilmesi, video transkript işlemleri, haberlerin farklı dillere çevrilmesi, fotoğraf analizi ve betimleme gibi birçok alanda yapay zekâ teknolojilerinden yararlanmak için yerli ve yabancı kuruluşlarla araştırma-geliştirme çalışmalarını yürüttüğünü belirtti. Bu kapsamda, AA bünyesinde Yapay Zekâ ve İno-

vasyon Birimi kurularak, ilk yapay zekâ muhabiri göreve başladı. Özellikle infografik üretimi, görsel işleme, video transkript ve çeviri süreçlerinde yapay zekâ araçları etkin bir şekilde kullanılıyor.

AA, genel internet verisiyle eğitilmiş yapay zekâ modellerinin haber süreçlerinde yetersiz kaldığını tespit ederek, kendi arşiv verileriyle özgün bir yapay zekâ modeli geliştirmeye odaklandı. Bu model, AA’nın 5N 1K kriterlerine uygun haber üretimini sağlayacak, ajansın haber ve yayıncılık standartlarına tam uyum gösterecek ve aynı zamanda Türkiye’nin uluslararası arenadaki tez ve hassasiyetlerini gözetilen bir yapay zekâ ürünü oluşturacaktır.

Yakup ŞIVKA, yapay zekâyâ yönelik stratejik hedeflerini şu sözlerle dile getirdi:

“Nihai amacımız, AA verisiyle eğitilmiş bu yapay zekâ ürününü kullanarak haber üretim ve yayın süreçlerini hızlandırmak, zaman ve insan kaynağı tasarrufu sağlamak, daha kaliteli içerikler üretmek ve aynı zamanda uluslararası medya kuruluşlarına bu ürünü pazarlayarak gelir elde etmektir.”

Bu strateji, AA’nın dijital medya alanında önemli bir dönüşüm gerçekleştirmesine ve global ölçekte rekabetçi bir konum elde etmesine katkıda bulunacaktır.

Habercilikte yapay zekâ uygulama çeşitleri

1 Haber Metni Üretimi ve Yazım Asistanı: Gazeteciler, özellikle finans veya spor gibi tekrarlayan haberleri üretmek için üretici dil modellerinden faydalanabiliyor. Ayrıca, gazeteciler yazım hatalarını düzeltmek ve metin kalitesini iyileştirmek amacıyla yapay zekâ tabanlı yazım asistanlarından da faydalanabiliyor.

2 Görüntü Üretimi: Haber içeriklerini desteklemek için fotoğraflardan animasyon veya metinden görüntü üretimi gibi işlemler, yapay zekâ tabanlı görüntü üretim modelleri ile gerçekleştirilebiliyor. Bu sayede içerik üretimi hızlanıyor ve hem zaman hem de insan kaynağı tasarrufu sağlanıyor.

Beyaz fosforun çevreye zararlarını anlatan infografik

3 Ses ve Transkript Üretimi: Yapay zekâ destekli ses transkripsiyonu, konuşmadan metin üretimi (speech to text) ve metinden konuşma üretimi (text to speech) teknolojileri, mülakatlar veya demeçlerdeki ses kayıtlarını yazılı hale getirerek gazetecilerin zaman kazanmasına yardımcı olabilir. Ayrıca bu teknolojilerle gürültülü ortamlarda bile önemli başarılar elde edilebiliyor. Gerçek zamanlı makine çevirisi ve otomatik dublaj, çok dilli mülakatlarda gazetecilere dil engelini aşmada kolaylık sağlarken, haber içeriği üretme sürecinin daha hızlı ve verimli bir şekilde tamamlanmasına olanak tanıyor.

4 Konuşmacı Tanıma: Konuşmacı tanıma teknolojileri, çoklu konuşmacıların bulunduğu mülakatlar, toplantılar veya demeçlerde her bir konuşmacının sesini tanıyıp ayırt edebilme yeteneğine sahiptir. Bu teknoloji, sesli kayıtlar veya videolarda konuşmacıların doğru şekilde etiketlenmesini sağlar ve içerik analizini hızlandırır.

5 Kalite Kontrolü: Üretici dil modelleriyle haber metni üretimi, habercilikte standart hale geliyorken metinlerdeki çelişkiler ve tutarsızlıklar risk oluşturabiliyor. Bu durumu önlemek için katmanlı üretici dil modeli yaklaşımları tercih edilebilir. Bu yaklaşımda ilk model haber

metnini üretirken, başka bir model kalite kontrolü yaparak metindeki çelişkileri tespit eder ve haber metninin tutarlılığını kontrol eder.

6 Fotoğraf Analizi ve Fotoğraf Betimleme: Yapay zekâ destekli fotoğraf analizi ve betimleme teknolojileri, görsellerin içeriğini otomatik olarak analiz edebilir ve metne dönüştürebilir. Fotoğraf içindeki nesnelere, sahnelere ve kişilere etiketlenerek gazetecilerin görsel içerikleri hızlıca incelemesine olanak tanır. Bu teknoloji, özellikle engelli bireyler için içeriklerin erişilebilirliğini artırır.

7 Yüz ve Nesne Tanıma ile Nesne Bazlı Arama: Yüz tanıma ve nesne bazlı arama teknolojileri hem haber içeriği oluşturmada hem de araştırma süreçlerinde önemli yenilikler sunar. Ünlülerin veya siyasetçilerin yüzlerinin videolardan tanınması, gizlilik politikalarına uygun anonimleştirilme ve sakıncalı nesnelere yakalanması gibi etik düzenlemeler yapılabilir.

8 Otomatik Kamera Takip Sistemleri: Yapay zekâ destekli kamera sistemleri, özellikle canlı yayınlarda veya stüdyo çekimlerinde sunucunun hareketlerini takip edebilir. Bu sistemler, yüz ve hareket algılama teknolojisi kullanarak sunucuyu otomatik olarak çerçeveye alır, ayrıca futbol maçında topun hareketlerini de takip edebilir.

Tepe-K2 Haberci Drone

9 Teleprompter Otomasyonu: Yapay zekâ destekli teleprompter sistemleri, sunucuların konuşma hızına ve tonuna göre haber yazılarını otomatik olarak prompter ekranından aşağıya kaydırabilir, metin analizi yaparak hangi cümlelerin vurgulanması gerektiğini belirleyebilir ve göz takip teknolojisi sayesinde sunucuların kameraya doğrudan bakmasını optimize edebilir.

10 Kamera ve Çevre İyileştirme Teknolojileri: Kamera ve çevre iyileştirme teknolojileri, haber stüdyosunda veya sahada çekim yaparken ortam koşullarına göre ışık ayarı yapabilir ve gürültü azaltma teknolojisiyle arka plan seslerini filtreleyerek daha kaliteli görsel ve işitsel içeriklerin üretilmesini sağlayabilir.

11 Drone Teknolojisi: Drone teknolojisi, geleneksel kamera ekipmanlarının erişemediği ya da zaman açısından sınırlı olduğu durumlarda hızlıca olay yerine ulaşarak, seyircilere daha geniş bir perspektiften görüntüler sunabilir. Afet ve kriz bölgeleri, toplu etkinlikler, trafik ve ulaşım durumlarının takibi dronelerin en sık kullanıldığı alanlardır. Gerçek zamanlı nesne tanıma teknolojisi sayesinde dronelar, topladıkları görüntüler üzerinde anlık olarak nesne ve kişi tespiti yapabilir. Ayrıca, yapay zekâ destekli dronelar, yol bulma algoritmaları kullanarak otonom şekilde uçabilir. Böylelikle, gazetecilikte hızlı ve güvenilir bilgi akışı sağlanmış olur.

Habercilikte yapay zekâ teknolojilerinin kullanılmasında potansiyel tehdit ve fırsatlar

Fırsatlar:

- Yapay zekâ, haber içeriklerinin daha hızlı ve verimli bir şekilde hazırlanmasına olanak tanıyarak gazetecilik süreçlerini hızlandırır.
- Otomatikleştirilmiş yazım asistanları ve içerik üretim araçları, editörlerin üzerindeki iş yükünü azaltarak daha verimli bir çalışma ortamı sağlar.
- Yapay zekâ destekli analiz ve içerik oluşturma, daha yüksek kaliteli ve dikkatli hazırlanmış haberlerin ortaya çıkmasına olanak tanır.
- Yapay zekâ, belirli konularda haber üretimini otomatikleştirerek, farklı haber türlerinin daha hızlı ve sürekli üretilebilmesini sağlar.
- Yapay zekâ, okuyucuların tercihlerine göre içerik önerileri sunarak daha kişiselleştirilmiş bir deneyim sağlar.
- Yapay zekâ destekli drone sistemleri, kriz bölgelerinde otonom uçuş ve gerçek zamanlı analiz yaparak hızlı ve doğru bilgi akışı sağlar.

Tehditler:

- Yapay zekâ sistemleri, önyargı ve hatalar nedeniyle güvenilirlik sorunlarına yol açabilir.
- Yapay zekâ sistemlerinin haber üretim sürecindeki etkinliği arttıkça gazetecilerin karar alma bağımsızlığını zayıflatabilir.
- Dönüştürücü modeller gibi derin öğrenme modellerinin eğitimi ve ince ayar süreçleri büyük veri gerektirir, bu da kullanılan metinlerin telif hakkı sorunlarına yol açabilir. Benzer şekilde, üretici yapay zekâ programları çıktı üretirken veri toplama yöntemleri gizlilik ve telif hakkı endişeleri yaratabilir.
- Yapay zekâ, bazı gazetecilik işlerinde daha az insan gücüne ihtiyaç duyulması nedeniyle insan gücüne olan ihtiyacı azaltabilir.
- Drone görüntüleri veya yapay zekâ tarafından toplanan kişisel veriler, bireylerin mahremiyetini ihlal edebilir.